SELETUSKIRI

Saaremaa Vallavolikogu määruse „Saaremaa valla 2023. aasta II lisaeelarve“ eelnõu juurde

Saaremaa valla 2023. aasta II lisaeelarve kogumaht on 3 415 633 eurot. Lisaeelarve koostamise vajaduse on põhjustanud järgnevad asjaolud:

- eelarveaasta jooksul on laekunud sihtotstarbelisi toetusi, mida esialgses eelarves pole kavandatud;
- eelarvesse võetakse 2022. aastal kavandatud, kuid lõpetamata projektide vahendid;
- vajalik on ümberpaigutuste tegemine põhitegevuse kulude ja investeeringuobjektide vahel;
- selgunud on lisavajadused, mis toovad kaasa täiendavaid väljaminekuid.

2023. aasta kinnitatud eelarvet muudetakse II lisaeelarvega alljärgnevalt:

- põhitegevuse tulud suurenevad 2 078 922 eurot;
- põhitegevuse kulud suurenevad 1 900 652 eurot;
- investeerimistegevuse saadavad toetused suurenevad 283 938 eurot;
- põhivara soetus suureneb 1 325 771 eurot;
- finantskulud suurenevad 402 065 eurot;
- laenu ja kapitalirendi maksed vähenevad 212 855 eurot;
- likviidseid varasid võetakse kasutusele summas 1 052 773 eurot.

Kohaliku omavalitsus üksuse finantsjuhtimise seaduse (edaspidi *KOFS*) § 26 lõike 1 kohaselt võib eelarvet eelarveaasta jooksul muuta lisaeelarvega. Sama paragrahvi lõike 4 alusel võib vallavalitsus sihtotstarbeliselt eraldatud vahenditest või annetustest teha kulutusi ilma lisaeelarvet koostamata. Lisaeelarve koostamisel peab sihtotstarbelised toetused või annetused ja nende alusel tehtavad kulutused seal ka kajastama. Seega on selliste kulutuste tegemine vallavalitsuse pädevuses ning volikogus enam eraldi otsustamist ei vaja. Sihtotstarbeline toetus (sh riigieelarveline) laekub lepingute või riigi õigusaktide alusel ning vallavalitsus saab vahendeid kasutada vaid lepingus või riigi õigusaktis määratud otstarbel.

Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tulud suurenevad kokku summas 2 078 922 eurot, sealhulgas ülelaekunud tulumaks 417 612 eurot, kaupade ja teenuste müük 478 191 eurot, saadavad toetused 1 175 752 eurot ja muud tegevustulud 7 367 eurot.

Tabel 1. Sihtotstarbelised toetused ning kaupade ja teenuste müük (eurodes)

Tegevusala	Põhitegevuse tulud	
	Kaupade ja teenuste müük, muud tulud	Saadavad toetused
03 Avalik kord ja julgeolek		49 706
04 Majandus	14 582	478 530
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	5 438	0
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	106 154	88 076
09 Haridus	210 450	177 948
10 Sotsiaalne kaitse	148 934	381 492
Kokku	**485 558**	**1 175 752**

Tulud kaupade ja teenuste müügist suurenevad 478 191 euro võrra (tabel 1), mille moodustavad peamiselt vallavalitsuse hallatavate asutuste piletimüügi-, reklaami- ja renditulud. Eelarvesse on võetud üldhooldekodude hinnatõusust tulenev teenustulude kasv 144 189 eurot, lasteaedade ja üldhariduskoolide toitlustusteenusest saadav tulu 142 807 eurot ning projektidest laekunud omatulud summas 186 695 eurot. Muude tegevustuludena summas 7 367 eurot kajastatakse turismivaldkonnas tegevuse lõpetanud katusorganisatsiooni vahendite jagamine. Saadavad toetused suurenevad 1 175 752 euro võrra. Suuremad sihtotstarbelised toetused on esitatud tegevusalade lõikes tabelis 2. Samas ulatuses suurendatakse ka põhitegevuse kulusid (tabel 5).

Tabel 2. Suuremad sihtotstarbelised toetused (eurodes)

Tegevusala	Suuremad toetused (alates 10 000 eurost)	Summa
03 Avalik kord ja julgeolek	Siseministeerium, projekt „Kodud tuleohutuks“ *	12 472
04 Majandus	Riigi Tugiteenuste Keskus, projekt „Kohalik ja regionaalne arendusvõimekus“	10 500
04 Majandus	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, ühistranspordi korralduse toetus *	459 725
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA, projekt „Noorte laulu- ja tantsupidu Püha on maa“	23 106
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Tervise Arengu Instituut, projekt „Terviseedendus“	10 500

Tegevusala	Suuremad toetused (alates 10 000 eurost)	Summa
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Spordikoolituse ja Teabe SA, treenerite toetus *	15 000
09 Haridus	Füüsilised isikud, projekt „Kuressaare Nooruse Kooli Kevadlaager“	10 003
09 Haridus	Haridus- ja Teadusministeerium, projekt „Ukrainast saabunud sõjapõgenikest laste hariduse ja hoiu tagamiseks 2023. aastal“	27 680
09 Haridus	Haridus- ja Teadusministeerium, projekt „Eesti keele õppe lisatoetused 2023. aastal“	47 400
09 Haridus	Haridus- ja Teadusministeerium, projekt „Kärla Põhikooli digitaristu kaasajastamine“	12 382
10 Sotsiaalne kaitse	Sotsiaalministeerium, projekt „Vaimse tervise teenused“	124 377
10 Sotsiaalne kaitse	Sotsiaalkindlustusamet, projekt „Pagulaste kulud“	26 354
10 Sotsiaalne kaitse	Riigi Tugiteenuste Keskus, projekt „Ukraina tugiisikud – tööturul osalemist toetavad tegevused“	59 561
10 Sotsiaalne kaitse	Ettevõtluse ja Innovatsiooni SA, Mustjala Päevakeskus-Pansionaadi ehitamistoetusega seotud objektide lammutustoetus	28 554
10 Sotsiaalne kaitse	Sotsiaalministeerium, projekt „Kihelkonna Hooldekodu üldhooldusteenuse toimepidevuse suurendamine“	11 067
10 Sotsiaalne kaitse	Riigieelarve, täiendav toimetuleku toetus *	79 936
10 Sotsiaalne kaitse	Riigieelarve, täiendav asenduskodu teenuse toetus *	22 976

* - lisandunud suuremad projektitoetused II lisaeelarve II lugemiseks

Võrreldes II lisaeelarve eelnõu I lugemisega suurenesid II lugemisega põhitegevuse tulud 860 932 eurot. Sellest suurema osa moodustavad sihtotstarbelised toetused summas 654 665 eurot, sealhulgas suureneb riigieelarve toetusfondi eraldis toimetuleku toetusele ja asenduskodu teenusele 102 912 eurot.

Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulud suurenevad kokku 1 900 652 eurot, sealhulgas antavad toetused tegevuskuludeks 1 564 965 eurot ja muud tegevuskulud 335 687 eurot. Lisaeelarvega antakse 154 147 euro ulatuses lisakulude tegemise õigus, mille katteallikas on ülelaekunud tulumaks (tabel 3).

Tabel. 3. Täiendavad põhitegevuse kulud ülelaekunud tulumaksust (eurodes)

Tegevusala	Kulude kirjeldus	Summa
01 Üldised valitsussektori teenused	Projekt „Kohalik ja regionaalne arendusvõimekus“	14 700
01 Üldised valitsussektori teenused	Vallavalitsuse juriidilised teenused ja IT-kulud*	30 000
04 Majandus	Kuressaare keskväljaku teekatete parandamise lisakulud	5 000
04 Majandus	Arstide stipendium *	2 000
04 Majandus	Projekt „Kohalik ja regionaalne arendusvõimekus“ *	16 687
05 Keskkonnakaitse	Kärla ja Mõnnuste kalmistute digitaliseerimine	5 760
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	Veesüsteemi reostumise ekspertiishinnangu koostamine	36 000
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Orissaare Sport MTÜ erakorraline toetus	9 000
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Projekt „MATA projektid“	5 000
10 Sotsiaalne kaitse	Toimetulekutoetus *	30 000
Kokku		**154 147**

Täiendavalt on põhitegevuse kuludes kajastatud eelmise aasta eelarves ettenähtud, kuid tegemata jäänud väljaminekud summas 2 773 eurot (tabel 4), mille puhul on tegemist ühekordse iseloomuga põhitegevuse kuludega.

Tabel 4. Eelmisel aastal kasutamata vahendite põhitegevuse kulud (eurodes)

Tegevusala	Põhitegevuse kulud	
	Antavad toetused	Muud tegevuskulud
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	0	1 140
10 Sotsiaalne kaitse	1 133	500
Kokku	**1 133**	**1 640**

Eelarvesse võetakse põhitegevuse kulud vastavalt saadud sihtotstarbelistele toetustele ning kaupade ja teenuste müügist saadavale tulule (tabel 5).

Tabel 5. Täiendavatest põhitegevuse tuludest tehtavad kulud (eurodes)

Tegevusala	Põhitegevuse kulud	
	Antavad toetused	Muud tegevuskulud
01 Üldised valitsussektori teenused	0	75
03 Avalik kord ja julgeolek	0	55 144
04 Majandus	459 725	31 887
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	0	194 230
09 Haridus	100	388 298
10 Sotsiaalne kaitse	131 116	399 235
Kokku	**590 941**	**1 068 869**

KOFS § 28 lõike 5 kohaselt klassifitseeritakse ümber põhitegevuse kulud ja investeerimistegevuse väljaminekud vastavalt põhivara arvele võtmise reeglitele (tabel 6).

Tabel 6. Põhitegevuse kulude ja investeerimis- ja finantseerimistegevuse ümberpaigutused (eurodes)

Tegevusala	Ümberpaigutused	
	Põhitegevuse kulud	Investeerimis- ja finantseerimistegevuse kulud
01 Üldised valitsussektori teenused	6 434	
04 Majandus	27 738	-98 080
05 Keskkonnakaitse	10 502	-11 919
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	5 723	-2 527 045
09 Haridus	15 355	2 553 122
10 Sotsiaalne kaitse	18 170	
Kokku	**83 922**	**-83 922**

II lisaeelarve eelnõu II lugemisega suurenevad põhitegevuse kulud I lugemisega võrreldes 830 119 eurot. Sellest antavad toetused tegevuskuludeks suurenevad 576 572 eurot ja muud tegevuskulud 253 547 eurot.

Investeerimistegevuse tulud

Investeerimistegevuse tulud suurenevad summas 283 938 eurot ning koosnevad põhivara soetuseks saadavatest toetustest.

Eelarvesse võetakse:

1. Päästeameti toetus saarte kriisivalmiduse suurendamiseks summas 235 938 eurot;
2. Kultuuriministeeriumi toetus Saare Maakonna Keskraamatukogule vaikusekabiini soetamiseks summas 8 000 eurot;
3. Kultuuriministeeriumi toetus Saaremaa Spordikoolile Kuressaare tervisepargi arendamiseks ja atraktiivsemaks muutmiseks summas 40 000 eurot võetakse lisaeelarvesse eelnõu teise lugemisega.

Investeerimistegevuse kulud

Investeerimistegevuse kulud koosnevad põhivara soetuse suurenemisest summas 1 325 771 eurot ja finantskulude suurenemisest summas 402 065 eurot, millest 400 000 eurot moodustab investeerimislaenude intressikulude kasv ja 2 065 eurot kapitalirendi intressikulude kasv.

Võrreldes II lisaeelarve eelnõu I lugemisega suurenevad investeerimistegevuse kulud 70 813 eurot, millest 63 465 eurot kaetakse ülelaekunud tulumaksust (tabel 7).

Tabel 7. Investeeringud ülelaekunud tulumaksust (eurodes)

Tegevusala	Kulude kirjeldus	Summa
04 Majandus	Lootsi tänava ja silla projekteerimine	27 629
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	Lemmikloomade turvakodu katuse rekonstrueerimine	35 836
Kokku		**63 465**

Lootsi tänava ja silla projekteerimiseks planeeriti I lisaeelarvega vahendeid summas 45 000 eurot ja läbiviidud projekteerimishanke tulemusena suurenes maksumus 27 629 eurot.

Lemmikloomade turvakodu katuse rekonstrueerimiseks oli 2023. aasta eelarvesse planeeritud 70 000 eurot. Maksumus suurenes 35 836 euro võrra.

Tabel 8. Investeeringud likviidsetest vahenditest (eurodes)

Tegevusala	Kulude kirjeldus	Summa
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Kuressaare linnastaadioni hoone projekteerimine	50 000
09 Haridus	Kuressaare Ida-Niidu Lasteaia moodulmaja ehitamine	1 000 000
Kokku		**1 050 000**

Kuressaare linnastaadioni hoone projekteerimiseks võetakse eelarvesse 96 593 eurot, millest 50 000 eurot kaetakse likviidsetest vahenditest (tabel 8) ja 46 593 eurot ümberpaigutusena projektide omaosaluse eelarvest.

Kuressaare Ida-Niidu Lasteaia moodulmaja ehitamiseks võetakse eelarvesse likviidsetest vahenditest 1 000 000 eurot.

Päästeameti projekti raames soetatakse generaatorid Saaremaale, Vilsandile ja Abrukale summas 235 938 eurot.

Saare Maakonna Keskraamatukogule vaikusekabiini soetamiseks võetakse eelarvesse 17 484 eurot, millest 8 000 eurot kaetakse laekunud toetusest ning 9 484 eurot ümberpaigutusena hallatava asutuse eelarvest.

Planeeringutesse ja projektidesse lisatakse põhitegevuse kuludest ümberpaigutusena 11 280 eurot töös olevate projektide kallinemise katteks.

Investeerimisobjektide omaosalusest suunatakse ümberpaigutusena 16 062 eurot sotsiaalvaldkonna põhitegevuse kuludesse Mustjala Päevakeskus-Pansionaadi ehitustoetusega seotud objektide lammutamiseks ning 45 205 eurot projektide omaosaluste katteks, sh II lisaeelarve II lugemisega 2 652 eurot.

Saaremaa Halduse traktori soetamiseks suunatakse 10 790 eurot kapitalirendi vahenditest investeeringu katteks.

Pöide piirkonna tuletõrje veevõtukoha investeerimistegevuse eelarvest suunatakse 11 919 eurot põhitegevuse kuludeks vastavalt kulude tegelikule sisule.

Finantseerimistegevus

Finantseerimistegevuses vähendatakse kohustuste tasumist summas 212 855 eurot seoses 2023. aastal planeeritud laenu realiseerumisega aasta lõpukuudel, mille võrra väheneb eelarvesse planeeritud laenude tagasimakse summa. Ümberpaigutusega suunatakse antud vahendid investeerimislaenude intressikulude kasvu katteks.

Kinnitatud 2023. aasta koondeelarve suureneb II lisaeelarvega 3 415 633 euro võrra, millest eelnõu II lugemise osa on 900 932 eurot ja koondeelarve maht on seejärel 83 376 599 eurot.

Saaremaa valla 2023. a II lisaeelarve koond

		2023. a kinnitatud eelarve	I lisaeelarve	II lisaeelarve	2023. aasta koondeelarve
	PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	**57 956 565**	**4 128 500**	**2 078 922**	**64 163 987**
	Maksud	35 086 213		417 612	35 503 825
	Kaupade ja teenuste müük	3 793 312	98 895	478 191	4 370 398
	Saadavad toetused	18 877 040	4 023 939	1 175 752	24 076 731
	Muud tegevustulud	200 000	5 666	7 367	213 033
	PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	**54 352 186**	**3 977 186**	**1 900 652**	**60 230 024**
	Antavad toetused tegevuskuludeks	4 483 028	794 109	1 564 965	6 842 102
	Muud tegevuskulud	49 869 158	3 183 077	335 687	53 387 922
01	**Üldised valitsussektori teenused**	**6 313 618**	**119 577**	**51 209**	**6 504 404**
	Antavad toetused tegevuskuludeks	54 889			54 889
	Muud tegevuskulud	6 258 729	119 577	51 209	6 449 515
03	**Avalik kord ja julgeolek**	**50 500**	**45 500**	**55 144**	**151 144**
	Antavad toetused tegevuskuludeks	15 000	-2 400		12 600
	Muud tegevuskulud	35 500	47 900	55 144	138 544
04	**Majandus**	**3 487 790**	**475 289**	**543 037**	**4 506 116**
	Antavad toetused tegevuskuludeks	2 113 300	299 541	473 475	2 886 316
	Muud tegevuskulud	1 374 490	175 748	69 562	1 619 800
05	**Keskkonnakaitse**	**2 547 602**	**31 861**	**16 262**	**2 595 725**
	Muud tegevuskulud	2 547 602	31 861	16 262	2 595 725
06	**Elamu- ja kommunaalmajandus**	**446 000**	**100 240**	**36 000**	**582 240**
	Antavad toetused tegevuskuludeks	47 000			47 000
	Muud tegevuskulud	399 000	100 240	36000	535 240
07	**Tervishoid**	**25 000**	**0**	**0**	**25 000**
	Antavad toetused tegevuskuludeks	25 000			25 000
08	**Vabaaeg, kultuur ja religioon**	**5 318 201**	**355 937**	**215 093**	**5 889 231**
	Antavad toetused tegevuskuludeks	625 106	181 838	-9 615	797 329
	Muud tegevuskulud	4 693 095	174 099	224 708	5 091 902
09	**Haridus**	**30 958 239**	**1 204 650**	**403 753**	**32 566 642**
	Antavad toetused tegevuskuludeks	787 399	-65 700	-24 697	697 002
	Muud tegevuskulud	30 170 840	1 270 350	428 450	31 869 640
10	**Sotsiaalne kaitse**	**5 205 236**	**1 644 132**	**580 154**	**7 429 522**
	Antavad toetused tegevuskuludeks	815 334	380 830	1 125 802	2 321 966
	Muud tegevuskulud	4 389 902	1 263 302	-545 648	5 107 556
	PÕHITEGEVUSE TULEM	**3 604 379**	**151 314**	**178 270**	**3 933 963**
	INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	**-9 037 545**	**-2 099 490**	**-1 443 898**	**-12 580 933**
	Põhivara müük	200 000			200 000
	Põhivara soetus	-12 920 500	-2 747 349	-1 325 771	-16 993 620
	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	5 300 000	1 040 059	283 938	6 623 997
	Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	-610 000	-1 000		-611 000
	Osaluste soetus	-410 000	-391 200		-801 200
	Finantstulud	500			500
	Finantskulud	-597 545		-402 065	-999 610
	EELARVE TULEM (ülejääk (+), puudujääk (-))	**-5 433 166**	**-1 948 176**	**-1 265 628**	**-8 646 970**
	FINANTSEERIMISTEGEVUS	**4 646 000**	**0**	**212 855**	**4 858 855**
	Kohustuste võtmine	8 600 000			8 600 000
	Kohustuste tasumine	-3 954 000		212 855	-3 741 145
	LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	**-787 166**	**-1 948 176**	**-1 052 773**	**-3 788 115**
	suurenemine (+), vähenemine (-)				